26.5.2016

Eduskunta
Lakivaliokunta

Viite: Asiatuntijakuuleminen 27.5.2016, Oikeusministeriön vastineissa esitetyt esityksen täydentävät perusteet

LIIKENNETURVAN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI RIKOSLAIN 2a JA 9 LUVUN MUUTTAMISESTA SEKÄ PYSÄKÖINTIVALVONNASTA ANNETUN LAIN 3 §: N MUUTTAMISESTA, HE 1/2016 vp

Liikenneturva kiittää lausuntomahdollisuudesta ja esittää muutamia näkökohtia päivä- ja rikesakkojen korottamisesta.

Liikenneturvan arvion mukaan perustuslakivaliokunnan lausunto ja oikeusministeriön esitystä täydentävät perusteet tuovat liikenneturvallisuuden merkityksen, tienkäyttäjien hengen ja terveyden suojaamisen, aikaisempaa paremmin esiin.

Liikenneturva ei kuitenkaan pidä hyvänä eikä kansalaisten lainkunnioituksen kannalta uskottavana ratkaisuna sitä, että hallituksen esityksen perustelut muutetaan kesken valiokuntakäsittelyn muuttamatta itse lakitekstiä. Fiskaalinen tavoite näyttää edelleen olevan keskeisin peruste sakkojen korotukselle.

Rikesakkojen rahamäärät kaksinkertaistettiin jo syyskuun alussa voimaan tulleella uudistuksella, eikä Liikenneturva pidä perusteltuna toteuttaa uutta muutosta, kun edellisen muutoksen jälkeiset vaikutukset ovat kunnolla arvioimatta.

Ehdotettua kattavampi valvonnan ja seuraamusten kehittäminen parantaisi liikenneturvallisuutta ja vähentäisi onnettomuuksista yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Oikeusministeriö on todennut, että käynnissä olevan tieliikennelain kokonaisuudistuksen valmistelun yhteydessä tarkastellaan myös liikennerikkomusten seuraamuksia kokonaisuutena, ml. ajo-oikeusseuraamukset. Oikeusministeriö osallistuu tähän liikenne- ja viestintäministeriön johdolla tehtävään valmisteluun.

Liikenneturva huomauttaa, että liikenne- ja viestintäministeriön valmistelemaa tieliikennelain uudistushanketta on valmisteltu jo melko pitkään, ja tätä lakipakettia odotetaan lähikuukausina lausuntokierrokselle. Liikenneturvan käsityksen mukaan näiden osaksi päällekkäisten muutossuunnitelmien aikataulua pitäisi koordinoida niin, ettei samoja asioita pureta yhtä mittaa, vaan kerralla valmisteltaisiin hyvä kokonaisuus. Ei muutosta muutoksen päälle ilman arviointia.

26.5.2016

Oikeusministeriö on torjunut myös rikesakon käyttöalan laajentamisajatuksen sillä perusteella, että rikesakkomenettelyn yksinkertaisuus on menettänyt merkitystä, kun päiväsakkojen rahamärän perusteena olevat tulot saadaan tehokkaasti selvitettyä verotietojen kautta. Liikenneturvan mielestä rikesakon käyttömahdollisuuksia pitäisi selvittää ja arvioida monipuolisemmin, ja se voisi jatkossa olla nykyistä laajemmin käytössä nimenomaan liikennerikoksiin soveltuvana seuraamuksena.

Kun valvonta painottuu yhä vahvemmin ”kustannustehokkaaseen” automaattiseen nopeusvalvontaan, koko liikennevalvonnan merkitys turvallisuudelle hämärtyy. Liikenteen valvonnassa ja seuraamuksissa pitäisi pyrkiä ottamaan rikosten moitittavuus entistä paremmin huomioon. Automaattisen nopeusvalvonnan tavoitteidenkin toteutuminen on epävarmaa, koska kuljettajat oppivat ottamaan automaattivalvonnan puutteet huomioon hyödyntäen yhä laajemmin erilaisten varoitusjärjestelmien palveluita.

Kuten esityksessä todetaan, muuttumattoman sakon alue ulottuisi minimipäiväsakon saajilla 31 päiväsakkoon asti, joka vastaa noin 50 km/h:n ylinopeutta. Vaikka muuttumattoman sakon alue hieman supistuisi verrattuna syksyllä 2015 toteutetun muutoksen jälkeiseen tilanteeseen, se olisi edelleen suuri. Liikenneturvallisuuden kannalta tällä seikalla ei voi olla myönteisiä vaikutuksia. Sen sijaan ylinopeudet voivat edellä kuvatun tilanteen myötä nousta huomattavan suuriksi, mikä merkittävästi lisää onnettomuusriskiä. Liikenneturva ehdottaa, että ylinopeuksista määrättävien päiväsakkojen porrastuksella leikattaisiin kahta keskeistä epäkohtaa: pienituloisilla muuttumattoman sakon ongelma poistuisi ja kaikilla muilla kohtuuttoman suurta hyppyä rikesakosta päiväsakkoon madallettaisiin.
Tästä on liitteenä piirroskuva.

LIIKENNETURVA

ANNA-LIISA TARVAINEN
Anna-Liisa Tarvainen
Toimitusjohtaja

ALT/MH